

УДК 37.011.3-051:37.017-055.1/.3]:37.011-043.8(045)

https://doi.org/10.52058/3041-1572-2025-4(12)-118-130

Дука Тетяна Миколаївна кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки розвитку дитини, Уманський державний педагогічний університет імені Павла Тичини м. Умань, тел.: (04744) 3-45-33, https://orcid.org/0000-0002-8186-3769

ВИКОРИСТАННЯ ІНТЕРАКТИВНИХ ОСВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ ПРИРОДНИЧО-ЕКОЛОГІЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ДІТЕЙ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ

Анотація. У статті окреслено проблемне поле питань щодо використання інтерактивних освітніх технологій в процесі формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Виокремлено основні напрями досліджень із використання інтерактивних технологій в процесі формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку. Доведено, що сучасні технології надають безліч можливостей для інноваційних методів навчання та виховання. Узагальнено, що природничо-екологічна компетентність є важливим аспектом розвитку особистості дитини та формування її уявлення про природу, її властивості та взаємовідносини з нею. Ця компетентність визначається як сукупність знань, умінь та навичок, що дозволяють особі розуміти та оцінювати природні явища, а також свідомо впливати на навколишнє середовище з метою його збереження та вдосконалення. Встановлено, що дослідження останніх років показали, що природничо-екологічна освіта дошкільників є важливою проблемою. Учені та педагоги розробили ефективні методи та форми природничо-екологічного виховання, які допомагають дітям пізнавати навколишній світ і формувати екологічно відповідальне ставлення до природи. Доведено, що в нинішніх умовах дистанційного чи змішаного формату організації освітнього процесу існує потреба в адаптації підходів до формування природничо-екологічної компетентності у дошкільників. Ефективності організації сучасного освітнього процесу сприятиме використання відео-занять, анімацій, презентацій та інших мультимедійних ресурсів, які допоможуть візуалізувати природні явища та процеси. Також є ефективними спеціальні освітні платформи задля проведення інтерактивних занять та вправ. З'ясовано, що при використанні інтерактивних технологій завданням вихователя є створення умов для розвитку ініціативи вихованців, де останні виступають повноправними учасниками освітнього процесу, у вирішенні завдань їхній досвід важливий не менше, ніж досвід

педагога, який не тільки повідомляє готові знання, а й спонукає вихованців до самостійності, надає право вибору рішення, залишаючи за дитиною право на помилку і пошук вірного рішення на основі аналізу (самоаналізу) обраної раніше позиції.

Ключові слова: діти дошкільного віку, формування природничо-екологічної компетентності, ознайомлення з природним довкіллям, інноваційні технології дошкільної освіти, інтерактивні освітні технології, заклад дошкільної освіти.

Duka Tetiana candidate of Pedagogical Sciences, associate professor Department of Psychology and Child Development Pedagogy, Pavlo Tychyna Uman State Pedagogical University, Uman, tel.: (04744) 3-45-33, https://orcid.org/0000-0002-8186-3769

USE OF INTERACTIVE EDUCATIONAL TECHNOLOGIES IN THE PROCESS OF FORMING NATURAL AND ENVIRONMENTAL COMPETENCE OF PRESCHOOL CHILDREN

Abstract. The article outlines the problematic field of issues related to the use of interactive educational technologies in the process of forming the natural and environmental competence of preschool children. The main directions of research on the use of interactive technologies in the process of forming the natural and environmental competence of preschool children are highlighted. It is proved that modern technologies provide many opportunities for innovative methods of teaching and upbringing. It is generalised that natural and ecological competence is an important aspect of the development of a child's personality and the formation of his/her idea of nature, its properties and relationships with it. This competence is defined as a set of knowledge, skills and abilities that allow a person to understand and evaluate natural phenomena, as well as to consciously influence the environment in order to preserve and improve it. It has been established that recent studies have shown that preschoolers' natural and environmental education is an important issue. Scientists and educators have developed effective methods and forms of natural and environmental education that help children learn about the world around them and form an environmentally responsible attitude towards nature. It is proved that in the current conditions of distance or mixed format of the educational process, there is a need to adapt approaches to the formation of natural and environmental competence in preschoolers. The use of video lessons, animations, presentations and other multimedia resources to help visualise natural phenomena and processes will contribute to the effectiveness of the modern educational process. Special educational platforms for interactive classes and exercises are also effective. It has

been found that when using interactive technologies, the task of the educator is to create conditions for the development of students' initiative, where the latter act as full participants in the educational process, and in solving problems their experience is no less important than the experience of the teacher, who not only provides ready-made knowledge but also encourages students to be independent, gives them the right to choose a solution, leaving the child the right to make a mistake and find the right solution based on the analysis (self-analysis) of the previously chosen position.

Keywords: preschool children, formation of natural and ecological competence, familiarisation with the natural environment, innovative technologies of preschool education, interactive educational technologies, preschool educational institution.

Постановка проблеми. Сучасна дошкільна освіта знаходиться на етапі реформування, тому триває постійний пошук оптимізації змісту діяльності закладів дошкільної освіти, на основі глибокого осмислення технології взаємодії учасників освітніх взаємин; освоєння нових технологій, методів, прийомів роботи з дітьми, які дозволять зробити освітній процес цікавим, різноманітним і ефективним.

У сучасного педагога мають бути сформовані основні компетенції, що необхідні для створення ефективного освітнього середовища, що відповідають специфіці дошкільного віку. Ці компетенції мають передбачати: забезпечення емоційного благополуччя через безпосереднє спілкування з кожною дитиною; шанобливе ставлення до кожної дитини, до її почуттів і потреб; підтримку індивідуальності та ініціативи дітей через створення умов для прийняття ними рішень, вираження своїх почуттів і думок; підтримку дитячої ініціативи та самостійності в різних видах діяльності (ігровій, дослідницькій, проектній, пізнавальній тощо); установлення правил поведінки і взаємодії в різних ситуаціях для позитивних, доброзичливих стосунків між дітьми, які належать до різних національно-культурних, релігійних спільнот і соціальних шарів, а також мають різне здоров’я; розвиток комунікативних здібностей дітей, що дозволяє вирішувати конфліктні ситуації з однолітками; встановлення правил поведінки в приміщенні, на прогулянці, під час освітньої діяльності, здійснюваної в режимних моментах (зустрічі та прощання, гігієнічні процедури, харчування, денний сон); побудову розвиваючої освіти, орієнтованої на зону найближчого розвитку кожного вихованця, через створення умов для оволодіння культурними засобами діяльності, організацію видів діяльності, спрямованих на розвиток мислення, уяви, фантазії та дитячої творчості; взаємодію з батьками з питань освіти дитини, безпосереднє залучення їх в освітній процес, зокрема за допомогою створення освітніх проєктів спільно з сім’єю на основі виявлення потреб дітей і підтримки освітніх ініціатив сім’ї [1; 2].

Сучасні технології надають безліч можливостей для інноваційних методів навчання та виховання. В одній із таких технічних інновацій – флеш-картках – ми вбачаємо потенціал для створення цікавого та ефективного засобу навчання, спрямованого на формування природничо-екологічної компетентності у дошкільників.

Дослідження останніх років показали, що природничо-екологічна освіта дошкільників є важливою проблемою. Учені та педагоги розробили ефективні методи та форми природничо-екологічного виховання, які допомагають дітям пізнавати навколишній світ і формувати екологічно відповідальне ставлення до природи.

Сьогодні від педагога вимагається вміння організувати свою роботу так, щоб її кінцевим результатом стала особиста взаємодія на педагогічно оптимальному рівні. Значну допомогу у цьому плані надають освітні технології.

Аналіз останніх джерел і публікацій. На думку сучасних педагогів Т. Байбари, А. Богуш, Н. Гавриш, Н. Лисенко, організовуючи дослідницьку діяльність дошкільників, вихователеві необхідно звернути увагу на методи та прийоми організації навчання, вибір яких впливає на ефективність освітнього процесу в закладах дошкільної освіти.

Науковці Г. Бєленька, Н. Горопаха, Н. Лисенко, Т. Науменко, З. Плохій та ін. займаються дослідженням різних компонентів природничо-екологічного навчання дітей дошкільного віку. За їх спостереженнями, цей процес є системним і відбувається не лише в ході освітніх занять, але і у звичайному житті, включаючи екскурсії, спеціально організовані прогулянки, спостереження за природою, а також через аналіз ілюстративного матеріалу та різноманітні ігрові взаємодії.

Педагогічна стратегія вивчення природи опирається на принципи соціального прогресу дитини і ключову роль освіти та виховання у цьому процесі. При створенні методів і технік для знайомства дітей дошкільного віку з природним середовищем беруться до уваги закони розвитку дитини, враховуючи вікові особливості, сприйняття та когнітивні здібності. Таким чином, ознайомлення дітей з природою збагачує практику дошкільної освіти і пропонує обґрунтовані педагогічні підходи для виховання гармонійно розвинутої особистості [4].

Слід зазначити, що прийоми навчання – елементи методу, які об’єднані логікою поставлених завдань та враховують дії вихователя та дошкільників у процесі навчання [8, с. 117]. Інтерактивними називають такі прийоми навчання, які застосовуються за умови взаємодії всіх учасників освітнього процесу. Різниця між інтерактивним прийомом та інтерактивним навчанням полягає у специфіці роботи, що характеризується відсутністю застосування засобів навчання [8, с. 119].

У наукових доробках І. Мороза зазначено, що під час ознайомлення дошкільників із природним середовищем виокремлюються три групи прийомів навчання: логічні, організаційні та технічні. Розглянемо детальніше.

1) логічні (прийом розумової діяльності): аналогія, конкретизація, порівняння, постановка проблеми, розв'язання поставлених завдань, виявлення ознак, формулювання висновків, узагальнення;

2) організаційні: бесіда, дискусія, робота з ілюстрованим та демонстраційним матеріалами під час вивчення нового матеріалу, виконання пробних вправ чи завдань;

3) технічні: використання схем і таблиць під час виконання дослідів, де зазначаються етапи виконання поставлених завдань; організація дослідницької діяльності на навчально-дослідних ділянках чи географічних майданчиках; спостереження за планом виконання завдань [14, с. 312].

Зважаючи на вікові особливості дітей дошкільного віку, ефективні педагогічні методи та прийоми повинні бути спрямовані на активізацію дитячого інтересу, розвиток спостережливості та пізнавальної активності.

Мета статті – дослідження використання інтерактивних освітніх технологій в процесі формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку в умовах сучасного закладу дошкільної освіти.

Виклад основного матеріалу. Природничо-екологічна компетентність є важливим аспектом розвитку особистості дитини та формування її уявлення про природу, її властивості та взаємовідносини з нею. Ця компетентність визначається як сукупність знань, умінь та навичок, що дозволяють особі розуміти та оцінювати природні явища, а також свідомо впливати на навколишнє середовище з метою його збереження та вдосконалення [3].

У дітей дошкільного віку ця компетентність набуває поступового розвитку, спираючись на їхні первинні сприйняття та спостереження.

Важливо, щоб у цьому процесі брали участь педагоги та батьки, які сприяють активному вивченню природи навколо.

Педагогічна технологія – це наукове проектування і точне відтворення педагогічних дій, що гарантують успіх усіх учасників освітнього процесу.

Центральним компонентом педагогічної технології є чітко визначена кінцева мета, що дозволяє розробити оптимальний алгоритм її досягнення. Важливим також є інструментарій відстеження рівня досягнення запланованих результатів та за необхідності внесення покрокових коректівів. Тобто технологія – це інструмент професійної діяльності педагога.

Мета діяльності педагога може бути досягнута тільки у разі, якщо буде забезпечено конструктивну взаємодію педагогів і батьків у вихованні дітей. Тому виникає необхідність використання інтерактивних технологій в роботі з усіма учасниками освітнього процесу.

До найбільш дієвих педагогічних технологій відносяться технології особисто орієнтованого виховання та навчання. Провідний принцип таких технологій – урахування індивідуальних особливостей дитини, траєкторії її розвитку, дитячих інтересів і переваг в змісті і видах діяльності в ході розвитку, виховання та навчання.

Побудова освітнього процесу з орієнтацією на особистість дитини сприяє її благополучному існуванню, а значить і здоров'ю [13].

Формування природничо-екологічної компетентності у дошкільників має свої особливості, оскільки цей віковий період є критичним для розвитку основних уявлень та навичок у сфері природи та екології. Використання різноманітних ігрових та експериментальних методів, які моделюють природні процеси, або експерименти з водою, піском та рослинами, сприяє кращому розумінню природи дітьми.

Використання інтерактивних методів навчання, таких як групові дискусії, відгадування загадок чи конструювання екологічних моделей, сприяє активній участі дітей в сучасному освітньому процесі. Дозволяючи дітям використовувати свою уяву та творчість для створення малюнків, колажів, макетів екосистем та інших творчих робіт, ми закріплюємо їхні знання.

У педагогіці розрізняють декілька моделей освіти:

- пасивна – дитина є «об'єктом» навчання (слухає та споглядає);
- активна – дитина є «суб'єктом» навчання (самостійна робота, творчі завдання);
- інтерактивна (від англійського *interechion* – взаємодія, дія один на одного) – процес навчання здійснюється в умовах постійної, активної взаємодії всіх учасників освітнього процесу; педагог і дитина є рівноправними суб'єктами освітнього процесу.

Саме використання інтерактивної моделі навчання передбачає моделювання життєвих ситуацій, використання рольових ігор, проєктну діяльність, спільне вирішення проблемних ситуацій.

Інтерактивне навчання – це навчання з добре організованим зворотнім зв'язком суб'єктів і об'єктів навчання, з двостороннім обміном інформацією між ними.

Інтерактивні технології – базуються на прямій взаємодії вихованців з освітнім середовищем.

Освітній простір в цьому випадку виступає як реальність, в якій кожна дитина знаходить для себе сферу засвоєного досвіду і сама може бути носієм досвіду для інших.

У застосуванні інтерактивних технологій науковці виділяють наступні етапи:

1. Орієнтація. Етап підготовки учасників та експертів. Вихователь пропонує режим роботи, розробляє разом із дітьми головні цілі і завдання,

формулює навчальну проблему. Далі він надає характеристику імітації і ігрових правил, огляд загального ходу та роздає матеріали (за необхідності).

2. Підготовка до проведення. Це етап вивчення ситуації, інструкцій, установок. Вихователь розповідає сценарій, зупиняється на ігрових завданнях, правилах, ролях, ігрових процедурах. Діти збирають додаткову інформацію (за допомогою батьків), консультуються з вихователем, обговорюють зміст і процес гри.

3. Проведення. Цей етап включає власне процес гри. З моменту початку гри ніхто не має права втручатися та змінювати її хід. Тільки ведучий може коригувати дії учасників, якщо вони відхиляються від головної мети гри. Вихователь, почавши гру, не повинен без необхідності брати в ній участь. Його завдання полягає в тому, щоб стежити за ігровими діями, результатами, здійснювати підрахунок балів, роз'яснювати неясності і надавати на прохання дітей допомогу в їх роботі.

4. Обговорення. Етап аналізу, обговорення і оцінки результатів. Вихователь організує обговорення, в ході якого виступають експерти, учасники обмінюються думками, захищають свої позиції і рішення, роблять висновки, діляться враженнями, розповідають про труднощі, що виникали в ході гри, ідеї, що виникли [7].

При доборі інтерактивних технологій, варто пам'ятати про доцільність їх використання на занятті. Окрім того, обираючи інтерактив необхідно враховувати рівень зворотного зв'язку між вихователем і дітьми та вміння вихователя керувати й контролювати процес дослідницької діяльності. Ефективність проведення дослідницької діяльності в закладах дошкільної освіти залежить від правильно підібраних прийомів навчання, які мають відповідати не лише віковим і психологічним особливостям дітей дошкільного віку, але і забезпечувати ефективне засвоєння нової інформації через активізацію пізнавальних процесів під час виконання дослідницьких завдань.

Під час використання інтерактивних технологій завданням вихователя є створення умов для розвитку ініціативи вихованців, де останні виступають повноправними учасниками освітнього процесу, у вирішенні завдань їхній досвід важливий не менше, ніж досвід педагога, який не тільки повідомляє готові знання, а й спонукає вихованців до самостійності, надає право вибору рішення, залишаючи за дитиною право на помилку і пошук вірного рішення на основі аналізу (самоаналізу) обраної раніше позиції. Педагог виступає в декількох основних ролях: інформатора-експерта, коли викладає суть проблеми, описує ситуацію, відповідає на питання учасників, відстежує результати процесу тощо; консультанта, коли звертається до досвіду вихованців, допомагає шукати вирішення поставлених завдань, самостійно ставити нові тощо.

Технології інтерактивного навчання передбачають особливий, багатосторонній тип комунікації між педагогом і дітьми, а також між самими дітьми,

причому можливі наступні комунікаційні взаємодії: «дитина – дитина» (робота в парах), «дитина – група дітей» (робота в групах), «дитина – аудиторія» або «група дітей – аудиторія» (презентація роботи в групах) тощо. При роботі в малих групах діти вчаться розподіляти ролі, стають співавторами, враховують побажання один одного, формулюють загальні висновки і захищають свій вибір перед однолітками [12].

Найголовнішим завданням педагога при використанні інтерактивних технологій є спрямування процесу обміну інформацією в необхідне русло: виявлення різних точок зору; звернення до особистого досвіду учасників; підтримка активності; з'єднання теорії і практики; взаємозбагачення досвіду учасників; полегшення сприйняття, засвоєння, взаєморозуміння; заохочення творчості. Інтерактивне навчання передбачає спеціальну форму організації пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку, де інформація засвоюється не в пасивному режимі, а в активному, з використанням інтерактивних циклів – спеціальних конструкцій деяких послідовних інтерактивних дій при створенні педагогом певних умов.

Нині технології інтерактивного навчання існує велика кількість. При цьому впровадження інтерактивних технологій в роботу з дітьми дошкільного віку здійснюється поступово, з урахуванням їхніх вікових особливостей [6]. Схарактеризуємо деякі з них.

Найпростішими інтерактивними методами та прийомами, які можуть застосовуватися в ЗДО: «Робота в парах», «Робота в малих групах (трійках)», «Карусель», «Мікрофон», «Коло ідей», «Незакінчені речення», «Імітаційні ігри», менше застосовуються «Мозковий шторм», «Мозаїка», «Займи позицію» [11].

Робота в парах. Діти вчаться взаємодіяти один з одним, об'єднуючись в пари за бажанням. Працюючи в парі, вони вдосконалюють уміння домовлятися, послідовно, спільно виконувати роботу.

Технологія «*Хоровод*» сприяє формуванню початкових навичок довільної поведінки у дітей дошкільного віку. На початковому етапі педагог є ведучим, оскільки діти самостійно виконати завдання по черзі не можуть. Вихователь за допомогою предмета вчить дітей виконувати завдання по черзі, тим самим виховує у них уміння вислуховувати відповіді і не перебивати один одного.

Інтерактивна технологія «*Ланцюжок*» допомагає сформувати у дітей дошкільного віку вміння працювати в команді. Основу технології складає послідовне вирішення кожним учасником одного завдання. Наявність спільної мети, одного загального результату створює атмосферу співпереживання і взаємодопомоги, примушує спілкуватися один з одним, пропонувати варіанти вирішення певного завдання.

Технологія «*Карусель*» впроваджується для організації роботи в парах. Саме динамічна пара має великий комунікативний потенціал, і це стимулює

дітей до спілкування. Інтерактивна технологія формує у дитини такі морально-вольові якості, як взаємодопомога, навички співпраці.

Технологія «*Інтерв'ю*» використовується на етапі закріплення або узагальнення знань, підведення підсумків роботи. Завдяки цьому у дітей активно розвивається діалогічна мова, яка спонукає їх до взаємодії «дорослий-дитина», «дитина-дитина».

Застосування технології «*Робота в малих групах*» (трійках) дає можливість працювати на занятті всім дітям, які вчаться оцінювати свою роботу, роботу товариша, спілкуватися, допомагати один одному.

Інтерактивна технологія «*Акваріум*» полягає в тому, що декілька дітей розігрують ситуацію в колі, а інші спостерігають і аналізують. Такий прийом дає можливість побачити своїх однолітків з боку, побачити, як вони спілкуються, як реагують на чужу думку, як залагоджують назріваючий конфлікт, як аргументують свою думку.

Технологія «*Велике коло*» дозволяє кожній дитині висловлюватися та розвивати навички спілкування, встановлювати причинно-наслідкові зв'язки, робити висновки з отриманої інформації і вирішувати поставлену задачу.

Застосування інтерактивної технології «*Дерево знань*» сприяє успішному оволодінню дитиною комунікативною діяльністю. Технологія допомагає розвивати комунікативні навички, вміння домовлятися, вирішувати загальні завдання. Листочки – картинки або схеми складає педагог і заздалегідь вивішує їх на дерево. Діти домовляються, об'єднуються в малі групи, виконують завдання, і одна дитина розповідає про те, як вони виконали завдання, інші діти слухають, аналізують і дають оцінку.

Метод ситуаційного аналізу «*Кейс-технологія*» (метод аналізу конкретних ситуацій, ситуаційні завдання і вправи; кейс-стадії; кейс-іллюстрації; фото-кейси).

Суттю кейс-технології є аналіз проблемної ситуації. Аналіз, як логічна операція мислення, сприяє мовному розвитку дитини. В процесі освоєння кейс-технологій діти вчаться отримувати необхідну інформацію в спілкуванні, співвідносять свої спрямування з інтересами інших, вчаться доводити свою точку зору, аргументувати відповідь, формулювати питання, брати участь в дискусії, відстоювати свою точку зору, приймати допомогу [9]. Окрім зазначених дієвими також є такі інтерактивні прийоми:

– прийом обміну думками та судженнями в системах «дитина-дитина» та «дитина-вихователь» (характеризується обговоренням та висуненням припущень (гіпотез) очікуваних результатів діяльності);

– прийом об'єднання думок, що характеризується збиранням ідей та обміном між дітьми дошкільного віку. Головною умовою є попередження дошкільників про відсутність повторень у формулюванні власної думки, що

дасть змогу спонукати дітей до активного слухання;

– «кластер» (систематизація матеріалу, що характеризується встановленням причин, фактів, особливостей об'єкта; є засобом осмислення матеріалу через структурування матеріалу). Прикладом застосування такого прийому є завдання, в якому від ключового слова потрібно врізнобіч написати його характеристику, основні ознаки і т. д. [7, с. 65];

– «інсерт» (допомагає педагогові за короткий проміжок часу з'ясувати рівень знань дітей та мотивувати дітей до пошуку відповідей на невідомі їм запитання) [7, с. 63]. Особливість цього прийому полягає у введенні умовних позначок та занесення у таблицю. Застосовується цей прийом із дітьми старшого дошкільного віку;

– «обмін думками» (діти дошкільного віку підсумовують те, чи підтвердилися припущення під час дослідно-експериментальної діяльності під час гри «Кошик ідей»);

– робота із запитаннями (наприклад, інтерактивні прийоми «Тонкі» та «Товсті» запитання, прийом «Ромашка Блума», прийом «Експерти проти журналістів» [7, с. 65–66].

– створення синквейна (вірш за правилами), що полягає в тому, що вихователь говорить перше слово, а наступні слова мають називати діти залехно від встановлених умов [7, с. 70]. Наприклад, вихователь говорить перше слово «земля», наступне слово має охарактеризувати колір, третє – смак, четверте – запах, п'яте має складатися з кількох слів що охарактеризує ставлення до неї і т. д. [7, с. 70].

Зважаючи на нинішні умови дистанційного чи змішаного формату організації освітнього процесу існує потреба в адаптації підходів до формування природничо-екологічної компетентності у дошкільників.

Відтак, ефективності організації сучасного освітнього процесу сприятиме використання відео-занять, анімацій, презентацій та інших мультимедійних ресурсів, які допоможуть візуалізувати природні явища та процеси. Також є ефективними спеціальні освітні платформи задля проведення інтерактивних занять та вправ [15].

Слід зазначити, що нині, за ініціативи The LEGO-Foundation є значна кількість сценаріїв для інтерактивних ігрових онлайн-занять для дошкільників, які включають активності та ігри з такими темами, як: «Нові пригоди Колобка», «Весняні диво-метелики» та ін. Організація мотивує вихователів і батьків до спільної роботи, пропонуючи ідеї для взаємодії, наприклад, за допомогою перетворення звичайного аркуша паперу в «підзорну трубу» для спостереження природи, і подальшого малювання вражень дитини. За використання сценаріїв The LEGO-Foundation у педагогів є можливість адаптувати ці ігрові взаємодії, розвиваючи їх відповідно до власних педагогічних методів

та ідей, що сприяє педагогічній гнучкості, креативності та соціально-педагогічній адаптивності [5].

З метою ефективного використання сучасних інтерактивних цифрових технологій у педагогів має бути доступ до даних ресурсів, які є яскравими, візуальними та зрозумілими для вікової категорії дітей дошкільного віку, зокрема:

1. *Інтерактивні книги та додатки*, що відображають природу та екологію в простий та зрозумілий спосіб для дітей. Вони можуть включати інтерактивні ігри, пазли, конструктори та інші види діяльності.

2. *Онлайн відео та анімації* освітні сайти та платформи такі, як YouTube Kids, містять велику кількість відео та мультфільмів на природничі теми та можуть бути використані для ознайомлення дітей з різними аспектами природи та екології.

3. *Віртуальні екскурсії та тури* теж ефективні інтерактивні цифрові ресурси, які нині є ефективними під час ознайомлення дітей з природним довкіллям. Це можуть бути запропоновані віртуальні тури зоопарків, музеїв, національних парків та інших природних об'єктів, які дозволять дітям досліджувати віддалені місця під керівництвом вихователів в межах занять у закладі дошкільної освіти.

4. Різноманітні *ігрові додатки з іграми* на екологічну тематику можуть бути ефективним засобом в процесі формування природничо-екологічної компетентності. які допомагають дітям зрозуміти важливість збереження природи, енергозаощадження тощо.

Для підвищення ефективності роботи сучасних вихователів, можна запропонувати вихователям в процесі формування природничо-екологічної компетентності у дітей дошкільного віку наступні інтернет-ресурси: Powtoon.com *(https://www.powtoon.com)*, *SparkolVideoScribe* (https://www.sparkol.com/). Дані web сервіси можуть слугувати для створення освітніх анімаційних роликів, інтерактивної інфографіки, презентацій та відеоскрайбінгу.

Висновки. Таким чином, використання сучасних інтерактивних технологій в процесі формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку сприяють реалізації освітніх завдань.

Перспектива подальших досліджень полягає у впровадженні описаних інтерактивних прийомів в організацію дослідницької діяльності в закладах дошкільної освіти.

Література:

1. Базовий компонент дошкільної освіти (Стандарт дошкільної освіти) (нова редакція): Науковий керівник: Т.О. Піроженко проф., доктор психологічних наук. член-кореспондент НАПН України; Авт. кол-в: Бйаєр О.М., Безсонова О.К., Брежнєва О.Г., Гавриш Н.В., Загородня Л. П.,Косенчук О. Г., Корнєєва О.Л., Лисенко Г. М., Левінець Н. В., Машовець М.А., Мордоус І.О., Нерянова С. І., Піроженко Т. О., Половіна О. А., Рейпольська О.Д., Шевчук А. С. Київ, 2021. 37 с. URL: http://surl.li/lvaies (Дата звернення 15.03.2025).

2. Дитина: Освітня програма для дітей від двох до семи років / наук. кер. проєкту В.О. Огневюк; авт. кол.: Г.В. Бєлєнька, О.Л.Богініч, В.М.Вертутіна (та ін.); наук. ред. Г.В.Бєлєнька; Київ, ун-т ім. Б.Грінченка. Київ: Київ, ун-т ім. Б.Грінченка, 2020.440 с.

3. Бутенко В. Формування природничо-екологічної компетентності дітей дошкільного віку засобами наочного моделювання. Педагогічні науки: теорія, історія, інноваційні технології, 2023, № 8-9 (132-133). С. 3-14.

4. Виховання дбайливого ставлення до природи у дітей дошкільного віку. URL: http://www.rusnauka.com/26_NTP_2017/ Pedagogica /4_ 228685. doc.htm. (дата звернення 12.03.2025).

5. Дудник Н., Карпенко О., Свйонтик О. Сучасні технології дошкільного виховання: навчальний посібник для студентів другого (магістерського) рівня освіти спеціальності 012 Дошкільна освіта. Дрогобич: ДДПУ ім. Івана Франка, 2023. 300 с. URL: https://salo.li/9EFEBC9 (дата звернення 10.03.2025).

6. Іскрижицька А., Сорочинська О. Формування природничо-екологічної компетентності у дітей старшого дошкільного віку засобами ігрових технологій. URL: http://eprints.zu.edu.ua.pdf (Дата звернення 15.03.2025).

7. Креативна педагогіка / упоряд. Н. Харченко. Київ: Вид. група «Шкільний світ», 2017. 96 с.

8. Крутій К., Грицишина Т. STREAM-освіта дошкільнят: виховуємо культуру інженерного мислення. Дошкільне виховання. 2016. № 1. С. 3-7.

9. Панченко О. О. Використання інтерактивних прийомів навчання під час організації дослідницької діяльності дітей дошкільного віку. Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Випуск 66. 2019. С. 154-156.

10. Плохій З. П. Еколого-розвивальне середовище дошкільного навчального закладу (інноваційні підходи). Дошкільне виховання. 2010. № 7. С. 6-10.

11. Пометун О. І. Сучасний урок. Інтерактивні технології навчання: наук.-метод. посібн. Київ: Видавництво. А.С.К., 2004. 192 с.

12. Романюк Т. В., Бочелюк О. І. Організація освітнього процесу в різновіковій групі дошкільного навчального закладу. Харків: Видавництво «Ранок», 2015. 192 с.

13. Світ дитинства: комплексна освітня програма для дошкільних навчальних закладів / наук.кер. Богуш А. М. Тернопіль, 2015. 200 с.

14. Соцька О. Від знань та емоцій до екологодоцільної поведінки. Дошкільне виховання. 2014. № 11. С. 24-27.

15. Тарасенко Г. С. Середовищний підхід до виховання дітей: аспект інноватики. Актуальні проблеми дошкільної та початкової освіти в контексті європейських освітніх стратегій: збірник матеріалів науково-практичної конференції викладачів і студентів інституту педагогіки, психології і мистецтв (м. Вінниця, ВДПУ ім. М. Коцюбинського, 9-11 квітня 2014 р.) / за ред. Г. С. Тарасенко; Вінницький державний педагогічний університет імені Михайла Коцюбинського, інститут педагогіки, психології і мистецтв. Вінниця: Ніланд-ЛТД, 2014. С. 8-15.

References:

1. Bazovyi komponent doshkilnoi osvity (Standart doshkilnoi osvity) (nova redaktsiia) (2021) [Basic component of preschool education (Standard of preschool education) (new edition)]: Naukovyi kerivnyk: T.O. Pirozhenko prof., doktor psykholohichnykh nauk. chlen-korespondent NAPN Ukrainy; Avt. kol-v: Biaier O.M., Bezsonova O.K., Brezhnieva O.H., Havrysh N.V.,P., Kosenchuk O. H., Kornieieva O.L., Lysenko H. M., Levinets N. V., Mashovets M.A., Mordous I.O., Nerianova S. I., Pirozhenko T. O., Polovina O. A., Reipolska O.D., Shevchuk A. S. Kyiv,. 37 p. URL: http://surl.li/lvaies [in Ukrainian].

2. Dytyna: Osvitnia prohrama dlia ditei vid dvokh do semy rokiv [Child: Educational program for children from two to seven years old] (2020) / nauk. ker. proiektu V.O. Ohneviuk; avt. kol.: H.V. Bielienka, O.L.Bohinich, V.M.Vertutina (ta in.); nauk. red. H.V.Bielienka; Kyiv, un-t im. B.Hrinchenka: Kyiv, un-t im. B.Hrinchenka. 440 p. [in Ukrainian].

3. Butenko, V. (2023). Formuvannia pryrodnycho-ekolohichnoi kompetentnosti ditei doshkilnoho viku zasobamy naochnoho modeliuvannia. Pedahohichni nauky: teoriia, istoriia, innovatsiini tekhnolohii [Formation of natural and ecological competence of preschool children by means of visual modelling. Pedagogical sciences: theory, history, innovative technologies]. № 8-9 (132-133). pp. 3-14. [in Ukrainian].

4. Vykhovannia dbailyvoho stavlennia do pryrody u ditei doshkilnoho viku [Fostering a caring attitude to nature in preschool children]. URL: http://www.rusnauka.com/26_NTP_2017/ Pedagogica /4_ 228685. doc.htm. [in Ukrainian].

5. Dudnyk, N., Karpenko, O., Sviontyk, O. (2023). Suchasni tekhnolohii doshkilnoho vykhovannia: navchalnyi posibnyk dlia studentiv druhoho (mahisterskoho) rivnia osvity spetsialnosti 012 Doshkilna osvita. [Modern technologies of preschool education: a textbook for students of the second (master's) level of education, speciality 012 Preschool Education.]. Drohobych: DDPU im. Ivana Franka/ URL: https://salo.li/9EFEBC9. [in Ukrainian].

6. Iskryzhytska, A., Sorochynska, O. (2020). Formuvannia pryrodnycho-ekolohichnoi kompetentnosti u ditei starshoho doshkilnoho viku zasobamy ihrovykh tekhnolohii [Formation of natural and ecological competence in children of older preschool age by means of game technologies]. URL: http://eprints.zu.edu.ua.pdf. [in Ukrainian].

7. Kharchenko, N. (2017). Kreatyvna pedahohika [Creative pedagogy]. Kyiv: View. group «School World». 96 p. [in Ukrainian].

8. Krutii K., Hrytsyshyna T. (2016). STREAM-osvita doshkilniat: vykhovuiemo kulturu inzhenernoho myslennia [STREAM-education of preschoolers: we cultivate a culture of engineering thinking]. Doshkilne vykhovannia – Preschool education, 1, 3-7. [in Ukrainian].

9. Panchenko, O. O. (2019). Vykorystannia interaktyvnykh pryiomiv navchannia pid chas orhanizatsii doslidnytskoi diialnosti ditei doshkilnoho viku [Using interactive teaching methods in the organisation of research activities of preschool children]. Haukovyŭ chasonys HPU imeni M. P. Drahomanova. Vypusk 66. pp. 154-156. [in Ukrainian].

10. Plokhii, Z. P. (2010). Ekoloho-rozvyvalne seredovyshche doshkilnoho navchalnoho zakladu (innovatsiini pidkhody) [Ecological and developmental environment of a preschool educational institution (innovative approaches). *Doshkilne vykhovannia, 7,* 6-10. [in Ukrainian].

11. Pometun, O. I. (2004) Suchasnyi urok. Interaktyvni tekhnolohii navchannia [Modern lesson. Interactive Learning Technologies]. Kyiv: Publishing House. ASK. 192 p. [in Ukrainian].

12. Romaniuk, T. V., Bocheliuk, O. I. (2015). Orhanizatsiia osvitnoho protsesu v riznovikovii hrupi doshkilnohonavchalnoho zakladu [Organisation of the educational process in a multi-age group of a preschool educational institution]. Kharkiv: Vydavnytstvo «Ranok».192 p. [in Ukrainian].

13. Svit dytynstva: kompleksna osvitnia prohrama dlia doshkilnykh navchalnykh zakladiv (2015) [The World of Childhood: a comprehensive educational programme for preschools]/ nauk.ker. Bohush A. M. Ternopil. 200 p. [in Ukrainian].

14. Sotska O. (2014). Vid znan ta emotsii do ekolohodotsilnoi povedinky [From knowledge and emotions to sustainable behaviour]. *Doshkilne vykhovannia.* 11, 24-27.

15. Tarasenko H. Seredovyshchnyi pidkhid do vykhovannia ditei: aspekt innovatyky. Aktualni problemy doshkilnoi ta pochatkovoi osvity v konteksti yevropeiskykh osvitnikh stratehii: zbirnyk materialiv naukovo-praktychnoikonferentsii vykladachiv i studentiv instytutu pedahohiky, psykholohii i mystetstv (Vinnytsia, VDPU im. M. Kotsiubynskoho, 9-11 kvitnia 2014 r.) / za red. H. S. Tarasenko; Vinnytskyi derzhavnyi pedahohichnyi universytet imeni Mykhaila Kotsiubynskoho, instytut pedahohiky, psykholohii i mystetstv. Vinnytsia: TOV «Nilan-LTD», 2014. Vyp. 3, 8-15. [in Ukrainian].